

Vanhusneuvoston kysymykset kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtajaVille Lehmuskoskelle 14.1.2026

1) Esteettömyyden edistäminen

- Millä tavalla esteettömyysasiamiehen tehtävä ja esteettömyyden toteutumisesta huolehtiminen hoidetaan jatkossa
 - Osana normaalia työtä. Esteettömyys nosti merkitystään ”uutena aiheena” vuosituhannen taitteessa. Asiaan on kiinnitetty paljon huomiota ja osaamista kehitetty. Nykyisin esteettömyyden huomioon ottaminen on osa jokaisen suunnittelijan ja rakentajan ammattitaitoa niin yleisillä alueilla, rakennuksissa kuin informaatiossa.
 - Rakennusvalvonta valvoo määräysten toteutumisen. Määräysten mukainen taso on minimi.
 - Kaduilla ja yleisillä alueilla tapahtuvien töiden yhteydessä työnaikaisesta esteettömyydestä huolehditaan työmaiden aktiivisella valvonnalla (alueiden käyttö ja valvonta) ja väliaikaisten liikenneratkaisuiden asianmukaisuuden varmistamisella haittojen keston lyhentämiseksi sekä niiden minimoimiseksi.

2) Liikkuminen ja liikenne

• **Jalankulkijoiden liikennevalot:**

- Onko kaupunki kiinnittänyt huomiota, että keskusta-alueella jalankulkijavalojen vihreä vaihtuu liian nopeasti, etenkin rollaattoria käyttävien ja iäkkäiden kannalta?
 - Kaupunkiympäristölautakunnassa 16.12.2025 hyväksytyjen jalankulun liikennevalo-ohjauksen periaatteiden mukaan jalankulkuvihreä mitoitetaan siten, että jalankulkijan lähtiessä jalankulkuvihreän alussa kadun reunasta jalankulkija ehtii koko kadun yli vihreän valon ja suoja-ajan turvin ennen risteävän autoliikenteen vihreää. Mitoitusnopeutena käytetään lähtökohtaisesti 0,8 m/s, mikä vastaa esteettömyyden erikoistason mitoitusohjetta. Periaatteesta voidaan yksittäisissä risteyksissä poiketa joukko- tai autoliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi, mutta tällöin varmistetaan, että kyseisellä mitoitusnopeudella jalankulkija ehtii turvallisesti vähintään seuraavalle keskisaarekkeelle. Päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja terveyskeskusten välittömässä läheisyydessä liikennevalo-ohjatuilla suojateilla käytetään tarvittaessa tavallista pidempää jalankulkuvihreän mitoitusta.
 - Mitoitusnopeus 0,8 m/s on melko hitaan jalankulkijan liikkumisnopeus ja useimmiten kyseinen mitoitusnopeus on riittävä. Muutaman yksittäisen suojatien jalankulkuvihreän pituudesta on aiemmin tullut palautetta esim. suojatiestä Mannerheimintien yli Musiikkitalon kohdalla. Toivoisimme kuitenkin tarkempaa palautetta kohteista, jos on kokemuksia, että katua ei ehdi ylittämään vihreän ja suoja-ajan turvin.

• **Talvikunnossapito:**

- Kuinka hyvin hiekoitus on hoidettu ja aiotaan hoitaa jatkossa?
 - Näkemyksemme mukaan hiekoitus on hoidettu hyvin alueilla, jotka kuuluvat kaupungin vastuulle. Jalankulkuväylät pidetään turvallisina pääosin hiekoittamalla tai muulla mekaanisella liukkaudentorjunnalla. Suojateiden liukkaus torjutaan jalankulun tarpeen mukaan. Työn laatua valvovat sekä kaupungin omat valvojat että konsulttivalvojat. Näin varmistamme, että liukkaudentorjunta toimii luotettavasti ja jalankulku on turvallista koko talvikauden.
- Miten varmistetaan, että hiekoitus ehkäisee ikääntyneiden tapaturmia? Helsingissä on noin 120 000 65 vuotta täyttänyttä asukasta ja määrä kasvaa.
 - Yllä mainituilla toimenpiteillä varmistamme kaikkien turvallisen liikkumisen kaupungin vastuulla olevilla alueilla. Kaupunki tarjoaa myös liukkausvaroituspalvelun, johon voi jokainen liittyä seuraavilla ohjeilla:
 - Lähetä tekstiviesti numeroon 050 902 4308
 Viestin sisältö: LIITY HELSINKI
 Jos haluat varoitukset tiettyyn aikaan, lisää viestin loppuun tunti (0–23).
 Esimerkki: LIITY HELSINKI 8
www.liukasbotti.fi
- Miten ehkäistään katupölyhaittoja?
 - Ohjeistamme urakoitsijoitamme käyttämään optimaalisen määrän liukkaudentorjuntamateriaalia. Sopimukset ohjaavat urakoitsijaa tähän toimintaan, koska urakoitsija hankkii liukkaudentorjuntamateriaalit omalla kustannuksellaan.
 - Keväisin hiekanpoistoa nopeutetaan urakoitsijoille maksettavalla bonuksella, joka määräytyy hiekannostoon käytetyn ajan mukaan. Mitä nopeammin urakoitsija poistaa keväisin hiekat kaduilta, sitä suurempi bonus on.
- **Joukkoliikenteen saavutettavuus ja hinta:**
 - Mikä on toimialan näkemys HSL:n rahoitusrakenteesta ja sen muuttamisesta esimerkiksi niin, että saataisiin ikääntyneille alennettu taksa tai maksuton liikenne? Mitä muutoksia tämä edellyttäisi Helsingin kaupungin rahoitukselta?
 - Toimialan näkemyksen mukaan HSL:n rahoitusrakennetta tulee korjata mm. poistamalla joukkoliikenneinfran vaikutus HSL:n lippujen hintoihin. Lisäksi HSL:n tariffeja tai vyöhykejakoa tulee kehittää niin, että helsinkiläisten eniten käyttämien lippujen suhteelliset hinnat laskevat.
 - HSL:n nykyisessä taloustilanteessa lisäalennusten tarjoaminen on haastavaa. Maksuton joukkoliikenne ei myöskään ole tavoiteltavaa aiemmin tehtyjen selvitysten valossa.
 - Helsingissä asui vuoden 2024 lopussa 120 475 yli 65-vuotiasta. Tämä on 17,6 % koko väestöstä. Joukkoliikenteen ikäryhmittäisillä matkatuotoksilla karkeasti arvioituna yli 65-vuotiaat tekevät noin 9-10 % helsinkiläisten

joukkoliikennematkoista. Lipputuloista tämä ikäryhmä muodostanee vastaavasti noin 6-8 %. [Valitettavasti HSL ei missään julkisissa dokumenteissaan (eikä muutenkaan) ole kertonut joukkoliikenteen käytön tai lipputulojen ikäjakaumia, joten nämä luvut ovat toimialan omia karkeita arvioita.]

- Mahdolliset ikääntyneiden matkalippujen lisäalennukset kasvattaisivat Helsingin HSL:lle maksamaa kuntaosuutta. Vuonna 2026 Helsingin kuntaosuuden on arvioitu olevan 316,1 milj. euroa. Jos joukkoliikenteestä tehtäisiin kokonaan maksutonta yli 65-vuotiaille, vuosilipun hinnoilla (65-69 v. 721 e/vuosi ja 70+ v. 433 e/vuosi) laskettu matkustusoikeuden arvo olisi vuodessa 61,3 milj. euroa. Tämä kasvattaisi Helsingin kuntaosuutta nykyisestä noin 20 %:lla. Vastaavasti arvioiden kaikkien yli 65-vuotiaiden alennusprosentin nostaminen 50 %:iin kasvattaisi verovaroista maksettavaa kuntaosuutta noin 15 milj. eurolla vuodessa eli noin 5 %:lla.
- Ikääntyneiden pitäminen aktiivisina yhteiskunnassa on erittäin tärkeää. Ikääntyneiden itsenäisen liikkumisen tukemisella voidaan luultavasti myös säästää jonkin verran muita yhteiskunnan kustannuksia.
- Miksi HSL:llä ei ole palvelupistettä keskustassa (Rautatieasema/Kamppi), vaikka ne ovat solmukohtia? Pasilan asiointi koetaan hankalaksi erityisesti apuvälineiden kanssa, ja ilman kännykkää asiointi vaikeutuu. Miten esteettömyys ja saavutettavuus toteutuvat tältä osin?
 - HSL-kuntayhtymä päättää palvelupisteistään ja muusta asiakaspalvelustaan lähtökohtaisesti itsenäisesti. Kaupunginhallitus on kuitenkin katsonut valmistelumme mukaisesti, että HSL:n tulisi edelleen tarjota asiakaspalvelupiste myös ydinkeskustassa päärautatieaseman läheisyydessä omana toimintanaan.
 - Kaupunginhallitus on myös kehottanut kaupunkiympäristön toimialaa käynnistämään keskustelun ja etsimään ratkaisun HSL:n kanssa siihen, miten HSL:n asiakaspalvelupiste saadaan palautettua Helsingin ydinkeskustaan päärautatieaseman läheisyyteen HSL:n omana toimintana. Kaupungilla ei ole asiassa suoraa päätösvaltaa, joten ratkaisua on etsittävä keskustelun kautta.
 - Asiaan vaikuttavat myös HSL:n tiukka rahoitustilanne ja jäsenkuntien tasapuolinen kohtelu. HSL on ilmoittanut, että yhden Pasilaan keskitetyn palvelupisteen malli pienentää merkittävästi kustannuksia.

- **Saattoliikenne:**

- Huomioidaanko saattoliikenne jatkossa paremmin rakennushankkeissa? Pelkkä mahdollisuus jättää kyydistä lähelle ei riitä, jos toimintakyky on heikentynyt tai henkilöllä on muistisairaus. Ei ole turvallista jättää odottamaan yksin sillä välin, kun käy pysäköimässä auton kauemmas.
 - Saattoliikenne voi käyttää sekä tontilla että kadun varressa sijaitsevia vieraspysäköintipaikkoja. Vuonna 2025 hyväksytty uusi asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohje ei tosin enää velvoita toteuttamaan

autojen vieraspysäköintipaikkoja tonteille. Tämä perustuu siihen, että Helsingissä halutaan velvoittaa vähemmän hankkeisiin ryhtyviä rakentamaan pysäköintipaikkoja. Katuverkolle vieraspysäköintipaikkoja toteutetaan lähtökohtaisesti niin paljon kuin sinne mahtuu, ohjeellinen luku on 1 ap / 1 500 k-m². Katutilaa halutaan käyttää myös muuhun kuin pysäköintiin, esimerkiksi katuvihreään. Pysäköintiä tullaan kehittämään niin, että Helsingissä ei ole pitkällä aikavälillä rajoittamatonta pysäköintiä. Sillä parannetaan myös saattoliikenteen edellytyksiä kadunvarressa. Jos henkilöllä on käytössään invatunnus, tilanne paranee, koska le-paikkoja veloitetaan toteuttamaan asuinkerrostalohankkeissa tonteille.

3) Asuminen, rakentaminen ja kaavoitus

- **Rakentamisjärjestys ja esteettömyys:**

- Miten Helsingin oma rakentamisjärjestys huomioi ikäihmisten erilaiset asumisen tarpeet?
 - Ei tällä hetkellä mitenkään. Rakennusjärjestys joudutaan päivittämään vuoden 2026 loppuun mennessä. Rakennusjärjestys ei kuitenkaan välttämättä juridisesti toimi työkaluna tähän asiaan, mutta asiaa voidaan tutkia päivitystyön aikana.
 - Rakennusjärjestys voi ottaa huomioon tulevaisuudessa alueidenkäyttölain uudistuksen, jossa tullaan painottamaan mm kunnossapitoa ikäihmisten ja heikosti liikkuvien tilannetta helpottamaan.
- Onko yksikerroksisen, esteettömän kodin toteuttaminen käytännössä mahdollista Helsingissä (ramppiratkaisut portaita sijaan, muu esteettömyys)?
 - Kyllä on. Asemakaava saattaa asettaa rajoitteita, esim. määrätä rakentamaan kahteen kerrokseen tai tontin rakennusoikeutta ei ole mahdollista mahduttaa yhteen kerrokseen rakennusosalalla, mutta soveltuvalla rakennuspaikalla ei ole mitään estettä rakentaa tällaista. Rakentamismääräykset eivät edellytä pientaloilta täyttä esteettömyyttä. Rakennusvalvonta hyväksyy kuitenkin yli määräystason toteutettavan esteettömyyden hyväksyttävänä perusteluna moniin vähäisiin poikkeamisiin (esim. kerrosalan ylitys tai rakennusalan ylitys).
 - Määräystaso pientaloissa koskee vain sisäänkäyntiä (kulkuväylä, luiska ja tasanne) ja 1. kerroksen asumista palvelevien välttämättömien tilojen ovien leveyttä (vapaa aukko 800 mm) ja niiden kynnystä. Näistä ainoastaan tasanne ja luiska voivat aiheuttaa vähästä poikkeamista rakennusosalasta. Luiska tulee määräysten mukaankin olla portaiden ohella, mutta luiska voidaan hyväksyä myös varauksena vähäisenä poikkeamisena, jos ei heti rakenneta

- **Maankäyttö ja kaavoitus:**

- Miten esteettömyys ja saavutettavuus otetaan huomioon maankäytön ja kaavoituksen suunnittelussa?

- Asemakaavojen viitesuunnitelmissa huomioidaan aina esteettömyys, suunnittelijat huomioivat piha-alueiden ja rakennuksiin saapumiseen liittyvän esteettömyyden tarkasti kaavoitusvaiheessa. Asuntoihin liittyvän esteettömyyden suunnittelu tarkentuu rakennussuunnitteluvaiheessa.
- Saavutettavuus otetaan huomioon kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa koko prosessissa. Esimerkiksi asuntokohteita suunnitellessa tarkastellaan aina saavutettavuus kaikkien palveluiden suhteen, kuten päiväkotien, koulujen, terveyspalveluiden, kaupallisten palveluiden, liikuntapalveluiden, julkisen liikenteen sekä nuoriso-, vanhus- ja kulttuuripalveluiden suhteen. Asemakaavaselostuksissa avataan mm. palveluiden ja näiden saavutettavuuden osalta aina tätäkin asiaa.

- **Ikääntyminen ja muistisairaudet asumisessa:**

- Kuinka ikääntyminen ja muistisairauksien yleistyminen on huomioitu?
 - Väestön ikääntyminen ja sen myötä muistisairauksien yleistyminen on huomioitu asemakaavoituksen tasolla niin, että Helsingin kaupunki huolehtii, että muistisairaille soveltuvia palvelutaloja suunnitellaan tasaisesti ympäri Helsinkiä. Ja väestön ikääntyminen yleisesti huomioidaan esimerkiksi mahdollistamalla erilaiset senioriasumisen hankkeet, muun muassa yhteisöllisen asumisen hankkeet. Yksittäisten hankkeiden suunnittelussa huomioidaan mm. laadukas suljettu piha-alue muistisairaiden hankkeissa tai palveluiden saavutettavuus muissa senioriasumisen hankkeissa.
- Miten on huomioitu asuntojen muuntautuvuus tarpeiden mukaan, jotta kotona asuminen olisi mahdollista mahdollisimman pitkään?
 - Asemakaavavaiheessa voidaan suunnitella asuntoja jo niin, että ne ovat esimerkiksi yhdistettävissä tai erotettavissa elinkaarensa aikana. Tämä liittyy kuitenkin enemmän tarkempaan asuntosuunnitteluun ja nämä asiat tarkastellaan yleensä rakennussuunnitteluvaiheessa. Asuntojen koko vaikuttaa myös osaltaan asuntojen muuntojoustavuuteen ja asemakaavoissa on mahdollisuus määrätä esimerkiksi huoneistojen keskipinta-alasta.
 - Nyt on rakennettu paljon pieniä asuntoja, joissa apuvälineille ei ole tilaa. Pesutilat ovat lähtökohtaisesti esteettömiä, mutta pidempiaikainen asuminen edellyttää usein apuvälineiden käyttöä.
 - Muistisairaana on helpompi toimia, jos kokonaisuus ei ole liian suuri eli pienemmät suojaiset asuntokokonaisuudet turvallisine pihoineen olisivat toki parempia muistisairaille. Tähän tulisi kannustaa esim. pientaloaluiden rajoilla, joissa mittakaava voi olla muutenkin pienempi.
- Miten on huomioitu lähipalvelujen saatavuus?
 - Kaikissa asumisen kaavoissa tarkastellaan aina lähipalveluiden saatavuus. Esimerkiksi terveyspalveluiden hankkeiden koko ja sijoittuminen suunnitellaan yhteistyössä SOTEPE:n kanssa heidän palveluverkkosuunnitelmien mukaan. Kaupallisten palveluiden osalta kaavoissa mahdollistetaan vaikkapa kaupalliset palvelut ja

elinkeinoharjoittajat hakeutuvat tahtomilleen sijainneille. Asemakaavatyössä varmistetaan yleisellä tasolla, että esimerkiksi kaupoille esitetyt sijainnit ovat kannattavia heidän toiminnalleen asukasmäärän kannalta.

- Rakennusvalvonta kannustaa aina asuntojen muunneltavuuteen. Tosiasia kuitenkin on, että tätä ei voi rakennusvalvontaviranomainen edellyttää vaan tahtotilan on lähdettävä hakijasta. Uusien asuntojen on oltava esteettömiä jo lähtökohtaisesti ja asunnon sisäiset parannukset eivät käytännössä koskaan edellytä rakennusvalvonnan lupaa. Asuntotyyppien muunneltavuuden ja asuntojen yhdisteltävyyden haasteena on usein enemmänkin yhtiöjärjestys kuin asemakaava tai rakentamismääräykset. Asuntojen yhdistäminen ja jakaminen edellyttää kuitenkin edelleen rakentamisluvan hakemista.

- **Hissit ja korjausrakentaminen:**

- Kuinka paljon Helsingissä on vanhaa asutokantaa, josta puuttuvat hissit?
 - (luvut saatu hissiasiamies Simo Merilältä)
 - Kun Helsingin asukasmäärän oli 688 077 asukasta, näistä ikäihmisiä oli 120 686 eli 17,5 % Helsingin asukasmäärästä
 - Helsingissä on 9 309 asuinkerrostaloa, joiden 335 342 asunnoissa asuu 505 497 asukasta (eli 73,5 % Helsingin asukkaista) jakautuen seuraavasti:
 - Hissillisiä asuinkerrostaloja 5 696 kpl
 - Hissillisiä asuntoja 247 308 kpl
 - Hissillisiä asukkaita 371 526, joista ikäihmisiä 67 032 (18,0 %)
 - Hissittömiä asuinkerrostaloja 3 613 kpl (hissittömiä porrashuoneita n. 8 400)
 - Hissittömiä asuntoja 88 034 kpl
 - Hissittömiä asukkaita 133 971, joista ikäihmisiä 21 024 (15,7 %)
 - Helsingin asuinkerrostaloissa asuu siis yhteensä 88 056 ikäihmistä (eli 17,4 % Helsingin asuinkerrostaloissa asuvista asukkaista).
 - Helsingissä on 2 207 pienkerrostaloa, joiden 19 797 asunnoissa asuu 32 030 asukasta (eli 4,7 % Helsingin asukkaista).
 - Helsingin pienkerrostaloissa asuu 5 368 ikäihmistä (eli 16,8 % Helsingin pienkerrostaloissa asuvista asukkaista).
- Miten taloyhtiöitä ohjataan hissihankinnoissa tai putkiremonttien yhteydessä ympäristön rakentamisessa, ottaen huomioon ilmaston lämpeneminen ja lisääntyvät sademäärät? Monissa 1960–1970-luvun taloissa asuu iäkkäitä, joiden maksukyky on rajallinen.
 - Helsingin kaupunki lopetti oman avustuksensa jälkiasennushissien rakentamiseen vuonna 2022. Valtion hissiavustus on edelleen voimassa mutta sen määrärahat loppuvat usein ennen vuoden loppua. Helsingillä on

hissiasiamies, joka antaa taloyhtiöille erityistä neuvontaa jälkiasennushisseihin liittyen.

4) Palvelujen saavutettavuus (fyysinen ja digitaalinen)

- **Digipalvelut ilman älypuhelinta:**

- Miten kaupungille palveluja tuottavia yrityksiä ohjataan huomioimaan esteettömyys ja saavutettavuus, kun osa iäkkäistä ei käytä älypuhelinta? Esimerkiksi ovien avaaminen, pesutupien käyttö, maksaminen.
 - Palveluiden esteettömyys on yleensä palvelua tarjoavan yrityksen tavoitteiden mukaista. Alueiden käyttö ja valvonta -yksikössä selvitetään ulkomainoslaiteverkoston hyödyntämistä väliaikaisista liikennejärjestelyistä viestimiseen, reittien opastamiseen ja yleisen tilannetiedon jakamiseen. Näin ajankohtaista tietoa tilapäisistä liikennejärjestelyistä ja vaihtoehtoisista kulkureiteistä voitaisiin jakaa ryhmille, jotka eivät käytä älypuhelinta.

- **Asiointipisteet ja opastus:**

- Miten varmistetaan selkeät, esteettömät opasteet ja reitit erityisesti heikosti liikkuville ja heikosti näkeville?
 - Suunnitteluratkaisut perustuvat Helsingin kaupungin tyyppipiirustuksiin ja SuRaKu-ohjeistukseen, jossa esteettömyys on huomioitu niin liikuntarajoitteisten kuin näkövammaistenkin osalta varmistamalla mm. loivat kaltevuudet ja pintojen tasaisuus. Lisäksi erikoistason esteettömillä alueilla (esim. joukkoliikenteen asemat ja pysäkit, terveys- ja hyvinvointikeskusten ympäristöt, kävelykadut...) käytetään opaslaattoja ja ohjaavia raitoja reitin merkitsemiseen tai suojateistä, portaista, luiskista tai muista tasoeroista varoittamiseen, sekä liikennevalojen ääniohjausta. Erikoistason reiteille suunnitellaan myös enemmän levähdyspenkkejä. Kaikki penkit suunnitellaan perus- ja erikoistason reiteillä esteettömiksi. Esteettömyyteen liittyy myös mm. laadukas valaistus sekä talvikunnossapito.
 - Ohjeistuksen ja tyyppipiirustusten lisäksi Helsingin kaupunki tekee hankkeissa yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa ja pyrkii kehittämään suunnitelmia ja ohjeistusta saadun palautteen pohjalta. Esim. Kalastamasta Pasilaan raitioteiden pysäkkien suunnitteluratkaisusta järjestettiin suunnittelukävelyitä näkövammaisten kanssa sekä nyt on käynnissä työ "Tilapäisten liikennejärjestelyt ja katutöihin vaikuttaminen", jossa eri järjestöjen edustajat ovat osallistuneet työpajoihin, jossa käsitellään mm. Mäkelänkadun työmaanaikaisia järjestelyitä.
 - Liikenne- ja katusuunnittelupalvelulla on edustus vanhusneuvostossa (Sini Tiainen) ja vammaisneuvostossa (Taruliina Niemi). Tarkoitus on, että esimerkiksi näiden kanavien kautta saamme puolin ja toisin vaihdettua tietoa.

5) Ympäristöpalvelut ja valvonta

- **Jätteen lajittelu ja EU-vaatimukset:**

- Helsinki ei tilastojen mukaan täytä EU-vaatimuksia. Miten taloyhtiöissä (esim. Heka) jätteiden lajittelu on järjestetty niin, että se onnistuu huonosti liikkuvilta tai heikosti näkeville (opasteet, tilojen liikkumisen helppous)? Miten kaupunkiympäristön toimiala valvoo tätä?

Jätehuollon velvoitteet, järjestäminen ja jätteiden kierrätysaste pääkaupunkiseudulla ja Helsingissä

- Jätelainsäädäntöä uudistettiin laajasti vuoden 2021 aikana. Uudistuksessa säädettiin uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräystä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 2025, 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035. ([Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräykset 1.11.2022 alkaen - HSY](#))
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) toimii pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltoviranomaisena, vastaten alueen kunnallisesta jätehuollosta ja antaen Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräykset, jotka velvoittavat asukkaita ja kiinteistöjä jätteen lajitteluun ja käsittelyyn jätelain puitteissa, edistään puhtaita asuinympäristöjä. Määräykset kattavat mm. lajittelun, keräyksen ja kuljetuksen vaatimukset.
- Vuonna 2024 pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kotien jätteestä kierrätettiin 45 prosenttia, ja loput hyödynnettiin energiana. Kotitalousjätettä ei enää ohjata hyödyntämättömänä loppusijoitukseen. Kierrätysasteen laskennassa huomioidaan kierrätysprosessissa poistuneet määrät (rejektit) eli arvo pitää sisällään vain todellisesti kierrätetyt määrät. Tavoitteena on ohjata entistäkin enemmän jätettä kierrätykseen. Se onnistuu tehostamalla lajittelua ja vastaavasti vähentämällä energiana hyödynnettävän sekajätteen määrää. Yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli vuonna 2024 noin 47 %. Kierrätysastetta nostaa varsinkin yksityisten palveluiden biojätteen erilliskeräys, mutta toisaalta laskee digitalisaatiosta johtuva keräyspaperin määrän pysyvä väheneminen. ([Jättemäärät ja kierrätysaste - HSY](#))
- Vuonna 2024 Helsingin kaupunkiorganisaation palvelurakennusten yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli 55 prosenttia. Jätteen osalta Helsinki tilastoi kaupunkiorganisaation palvelurakennusten yhdyskuntajätteen kierrätysastetta. Tilastosta on mahdollista tarkastella jätemääriä sekä kierrätysastetta vuodesta 2016 alkaen. Jättemäärät ovat olleet melko tasaiset 2020-luvun aikana. Kierrätysaste puolestaan on noussut maltillisesti 2020-luvulla. ([Kiertotalous | Helsingin kaupunki](#))

Jätteiden keräyspaikkojen vaatimukset ja valvonta

- Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräyksissä on määrätty jätteiden keräyspaikoista. Jätehuoltomääräysten mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä jätteiden keräyspaikka, johon voidaan sijoittaa näiden jätehuoltomääräysten mukainen riittävä määrä jäteastioita. Keräysvälineiden sijoituspaikan asianmukaisesta varustuksesta, kunnosta ja siisteydestä huolehtii kiinteistön haltija. Keräysvälineiden sijoittamisessa kiinteistölle ja jätetilan rakentamisessa tulee noudattaa kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, terveysuojelujärjestyksiä, ympäristönsuojelumääräyksiä, kaavamääräyksiä sekä laitevalmistajan ohjeita. Keräysvälineiden sijoituspaikkaa valittaessa tulee ottaa huomioon paloturvallisuus sekä riittävä etäisyys rakennusten ikkunoihin ja ilmanottoaukkoihin. Lisäksi uudisrakennusten jätetiloja rakennettaessa on suositeltavaa noudattaa kulloinkin voimassa olevaa RT-korttia asuinkiinteistöjen jätehuollosta (RT 69-11190).
- Käsien siirrettävät keräysvälineet on sijoitettava keräyspaikkaan, joka on saavutettavissa ilman kynnystä tai estettä, mikäli muut määräykset (rakennusmääräykset, palomääräykset yms) eivät sitä edellytä. Keräysvälineet tulee sijoittaa tasaiselle, tukevalle, vaakasuoralle ja kulutusta kestäväälle alustalle joko ulkotilaan avoimeen paikkaan, aitaukseen, katokseen, erilliseen suojarakennukseen tai rakennuksessa olevaan jätehuoneeseen.
- Jätetilaan johtava ovi on varustettava laitteella, jolla ovi saadaan pysymään auki. Jätetilassa on oltava myös riittävä ilmanvaihto ja valaistus ja rakenteiden on oltava riittävän lujia ja asianmukaisia, niin että keräysvälineiden siirrot eivät aiheuta vaurioita niihin. Jätetilaan tulee varata paikka, esimerkiksi kiinnitystaulu, lajitteluohjeille ja tiedotus- ja neuvontamateriaalille.
- Kiinteistön haltijan on tiedotettava asukkaita ajantasaisista jätteiden lajitteluohjeista ja asukkaan velvollisuudesta lajitella jätteensä.
- Helsingissä ympäristöpalveluiden ympäristöseuranta- ja valvontayksikkö valvoo jätehuoltomääräysten noudattamista kaupungin alueella haittailmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen perusteella. Haittailmoitukset ovat pääosin liittyneet keräysvälineiden ylitäyttöihin ja epäsiisteihin jätehuoneisiin.

Jätehuolto ja jätepisteet Helsingin kaupungin asunnot Oy (HEKA) kiinteistöillä

- Hekan jätetilat suunnitellaan HSY:n jätehuoltomääräysten ja ohjeiden mukaisesti.

- Tontille tulee sijoittaa riittävät jätetilat, joissa on lajitteluastiat eri jätelajeille. Jätehuoneiden kulkuoven tulee olla yksiovinen, oven minimileveys 1400 mm ja ovet tulee varustaa aukipitolaitteella.
- Riittävästä valaistuksesta on huolehdittava ja liiketunnistimien käyttöön on pyrittävä. Jätepisteiden seinille tulee pystyä kiinnittämään jätteiden lajitteluohjeet jätelajeittain. Jäteastiat on merkitty tunnusväreillä sekä kuvasymboleilla osoittamaan kerättävä jätelaji.
- Esteettömyydessä noudatetaan viranomaisten määräyksiä ja rakennusvalvonnan ohjeita. Rakennusselostuksen mukaan jätehuoneessa kynnyskorkeus saa olla 0 mm. Tasoero hoidetaan luiskalla aina kun mahdollista.
- Nykyiset ohjeet pätevät uudisrakennushankkeissa sekä peruskorjaushankkeissa. Esteettömyydeltään puutteellisia jätetiloja voi esiintyä vanhemmilla kohteilla, joita ei ole peruskorjattu nykyisten ohjeiden ja vaatimusten voimassaolon aikana. Jätehuolto pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään ulkona olevien syväkeräysastioiden avulla, jolloin erillistä jätetilaa ei ole.
- Hekan kohteiden jätepisteillä kerätään jätehuoltomääräysten mukaisesti sekajätettä, biojätettä, kartonkipakkauksia, muovipakkauksia, pienmetallia, lasipakkauksia ja keräyspaperia. Päivitettyjen suunnitteluohjeiden mukaan asuntoihin asennetaan jatkossa jäteastia jokaiselle edellä mainitulle jätelajille (7 kpl) sekä siivouskomeron oveen kiinnitetään laminoitu lajitteluohje. Osa astioista on sijoitettu siivouskomeroon. Jäteastiat vastaavat HSY:n jätejakeiden tunnusvärejä, mikäli se on saatavuuden osalta mahdollista. Vanhempien kohteiden asunnoissa olevien jäteastioiden määrä vaihtelee.
- Hekan huoltoa muistutetaan HSY:n toimivan jätetilan ohjeistuksen noudattamisesta systemaattisesti. Ylläpidollisia asioita ovat valaistuksen ja aukipitolaitteiden toimivuuden, turvallisuuden, esteettömyyden ja luistamattomuuden varmistaminen sekä kylttien ja opasteiden ylläpito.

6) Osallistuminen ja palaute

- **Vanhusneuvoston lausunnot ja kannanotot**
 - Miten toimiala käsittelee vanhusneuvoston tekemät lausunnot ja kannanotot, ja miten ne vaikuttavat suunnitteluun ja päätöksentekoon?
 - Liikenne- ja katusuunnittelupalvelulla on edustus vanhusneuvostossa. Huolehdimme palvelun ohjausryhmässä, että sieltä nousevat lausunnot ja kannanotot vaikuttavat tuleviin suunnitelmiin. Lisäksi vuorovaikutamme suunnitelmat ja yhteistyössä haemme kokonaisuutta parhaiten palvelevaa ratkaisua. Huolehdimme myös, että vastineissa esitetyt toimenpiteet

tulevat tehdyksi osana toimintasuunnitelmaamme. Päivitämme ohjeistustamme saadun palautteen perusteella.

- Rakentamislupiin ei pyydetä vanhusneuvoston lausuntoja. Rakennusvalvonnan päätökset ovat oikeusharkintaa eikä niissä voida huomioida lain yli meneviä kannanottoja. Esim. Jätkäsaaren liikuntakeskus on kuitenkin käynyt vammaisneuvostossa hankevaiheessa, jolloin on kerätty ideoita esteettömyyteen käyttäjiltä.

- **Kaupunkilaisten palaute:**

- Kuinka helsinkiläisten palautteet huomioidaan kehittämistyössä?
 - Kaikki saatu palaute menee asiasta vastaavien tietoon ja kehittämisessä huomioon otettavaksi
 - Tekoäly ja data-analytiikka antavat jatkossa vielä paremmat mahdollisuudet hyödyntää palautteissa saatua tärkeää tietoa asioista, jotka ovat kaupunkilaisille tärkeitä.